

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM tirsdag 9. juni 2009 kl 1000-1500

Fra Hovedkomiteen: Bjørn Næss(møteleder), Line Sverdrup, Hilde-Gunn Opsahl Sorteberg (for Knut Berdal), Jan Alexander, Janneche Utne Skåre, Leif Sundheim, Helle Margrete Meltzer, Wenche Farstad, Helge Klungland, Ørjan Olsvik

Forfall: Åshild Krogdahl, Espen Rimstad, Marit Aursand, Margaretha Haugen, Øyvind Lie, Knut Berdal

Fra sekretariatet til VKM: Kirstin Færden, Anne Finstad, Tor Øystein Fotland, Marie Louise Wiborg, Tron Øystein Gifstad, Lise Engerud, Ingfrid Slaato Næss, Elin Lid og Danica Grahek-Ogden (ref.)

Andre: Bjørn Gondrosen og Nina Aas (Mattilsynet), Gunnar Eriksen (FG5,VKM)

Sak 01/09 Konstituering av møtet (habilitet, protokoll, oppfølgingsaker)

Det var ingen kommentarer til innkallingen. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile til noen av sakene på dagsordenen.

Vedtak:

Protokollen ble godkjent uten kommentarer.

Sak 10/09 Risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel

Faggruppe 5 er i ferd med å avslutte den omfattende risikovurderingen av avløpsslam brukt som gjødsel/jordforbedringsmiddel i jordbruket. Gunnar Eriksen som har ledet *ad hoc*-gruppen som har laget bakgrunnsrapporten for vurderingen presenterte saken for Hovedkomiteen. Hovedkomiteen berømmet *ad hoc-gruppen* for et svært omfattende og faglig spennende arbeid. Arbeidet har også vært presentert på møte i regi av EU-kommisjonen hvor det vekket stor positiv oppmerksomhet og interesse.

Vedtak:

Hovedkomiteen tok presentasjonen av risikovurdering av avløpsslam til etterretning. Betydningen av å presisere behov for forskning ble påpekt.

Sak 11/09 Kontakt med bransjen

EFSA har i lengre tid fokusert på at det er viktig å ha en god dialog med industrien og bransjeorganisasjoner. Også Mattilsynet har nå begynt å se på dette. Representant for Mattilsynet Nina Aas fortalte om innføring av en ny praksis med offentlig høring av foreløpige bestillinger som har sin bakgrunn i et ønske om å få verdifulle innspill som kan bidra til best mulige bestillinger. Det ble opplyst at bestillinger som gjelder godkjenninger ikke legges ut på offentlig høring. Et notat om VKMs rolle i forbindelse med kontakt med bransjen, utarbeidet av VKMs sekretariat, var, sammen med innlegget fra Mattilsynet basis for diskusjon i Hovedkomiteen. Følgende punkter kom frem:

- VKM kan ved behov be bransjen om data og kunnskap som kan være nyttig for risikovurderingene.
- Hvis data fra bransjen er brukt i vurderingene må dette presiseres tydelig i selve vurderingen, og den som leverer slike data må på forhånd gjøres oppmerksom på at dataene ikke kan unntas offentlighet.

Vedtak

Av hensyn til sin uavhengighet bør VKM i risikovurderinger bare unntaksvis ta kontakt med bransjen. Komiteen kan selv ta initiativ for å innhente informasjon, men skal være restriktive når det gjelder henvendelser om møter e. l. for å diskutere risikovurderinger som ikke er slutført.

Sak 12/09 VKMs rutiner vedr. kunnskapsbehov

Med bakgrunn i erfaringer fra en risikovurdering presenterte leder for Faggruppe 9, Leif Sundheim, noen spørsmål vedrørende kunnskapsbehov til diskusjon i Hovedkomiteen.

I påfølgende diskusjon kom det fram følgende synspunkter:

- VKMs arbeid baserer seg på eksisterende data, modeller og kunnskap
- Det er utenfor VKMs mandat å bestille og betale for forskning
- Oppdragsgiver må få svar basert på dagens kunnskap. Usikkerhet, begrensninger og kunnskapsbehov skal tydeliggjøres.
- VKM må være konsekvent. Å gjøre unntak i enkeltsaker kan fort skape presedens.

Vedtak. Faggruppe 9 lager et utkast til svar i den konkrete saken som sendes Mattilsynet via sekretariatet.

Sak 13/09 VKMs rapport om hold av pelsdyr

Leder for Faggruppe 8, Wenche Farstad, presenterte forløpet i behandlingen av klage fra Dyrevernalliansen (DVA) til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning (NENT). Basert på de foreliggende opplysninger i saken, herunder rapport fra Etikkrådet på UMB, konkluderte NENT med at det ikke vurderes å være grunnlag for at utvalget åpner sak.

I påfølgende kort diskusjon ble Faggruppen berømmet for god håndtering av saken.

Vedtak

Hovedkomiteen tok presentasjonen til orientering.

Sak 21/07 Kreditering av VKMs arbeid

Etter møte i Hovedkomiteen mai 2008 har arbeidsgruppen endret utkast til brev til HOD og informasjonsskriv til VKM-medlemmenes arbeidsgivere i samsvar med innspillene fra Hovedkomiteen. Fem punkter ble fremlagt for kommentering i Hovedkomiteen av et medlem i arbeidsgruppen:

- Informasjonsskriv som beskriver hva deltagelse i VKM innebærer

Utformingen og tittelen på skrivet ble kommentert. Likeledes ble det påpekt at det er veldig viktig med tydelig synliggjøring av at en risikovurdering er et vitenskapelig arbeid.

- Brev til HOD

Ble godkjent med et par presiseringer.

- Elektroniske ISBN-nummer

Faggruppelederne sjekker om det er behov for etterregistrering av konkrete vurderinger.

- Forfatterliste på *ad hoc*-arbeid i VKM
- Forslag til hvordan VKM-rapporter/vurderinger bør refereres

Vedtak

Ytterligere kommentarer og forslag til endringer i formuleringer sendes til sekretariatet innen 16.6. Informasjonsskriv legges ut på www.vkm.no og brevet til HOD sendes før sommerferien.

Sak 02/09 Oppdatering av "Mål og strategier for VKM"

Utkast til et nytt innledende kapittel til "Mål- og strategi 2008-2011" ble presentert på møte i Hovedkomiteen i februar 2009. En arbeidsgruppe i Hovedkomiteen har arbeidet videre med saken. Et revidert utkast ble presentert på møtet.

Vedtak

Hovedkomiteen godkjenner nytt innledende kapittel med de kommentarer og forslag til endringer som kom fram på møtet og eventuelt sendes til arbeidsgruppen innen 16.6. Teksten inkluderes deretter i VKMs strategiplan.

Sak 06/09 5-årsmarkering av VKM

Et revidert program, utarbeidet av en programkomité, ble presentert.

Vedtak

Program for 5-årsmarkeringen ble godkjent av Hovedkomiteen.

Sak 07/09 Orientering om arbeidet i faggruppene

Lister med saker under arbeid og avsluttede saker var sendt som møtedokumenter.

Faggruppe 1:

- Faggruppen har avsluttet og oversendt vurderingen "Bruk av probiotika til kritisk syke pasienter" til Mattilsynet
- Forslag til mandat for vurdering av dekontaminering av kjøtt er under utarbeidelse i Mattilsynet, bestilling ventes på forsommeren

- Faggruppen har besluttet å sette i gang en selvinitiert risikovurdering av humanpatogener i sjøpattedyr, en arbeidsgruppe utarbeider mandat for vurderingen
- Faggruppen samarbeider med FG7 om probiotika i barnegrøt

Faggruppe 2:

- Faggruppe 2 har publisert seks vurderinger siden siste møtet i Hovedkomiteen
- Faggruppen hadde faggruppemøte 3.juni hvor 5 saker ble sluttbehandlet. Den ene saken som var oppe til vurdering var en bestilling vedrørende hvilke eventuelle helse- og miljøeffekter bruk av glyfosatpreparater på glyfosatresistent mais og sukkerbete kunne medføre.

Faggruppe 3:

- Faggruppe 3 har hatt ett faggruppemøte og publisert 7 risikovurderinger siden sist. I tillegg har faggruppen 13 risikovurderinger under arbeid.
- Det ble orientert fra et møte mellom EFSA's GMO-panel og nasjonale eksperter i Parma 24.05. vedrørende mulige miljøeffekter ved dyrking av maislinjen MON810.
- Det ble orientert om utviklingen i adjuvanssaken.
- Det ble etterlyst hvordan behandlingen av dissens lå an i hovedkomiteen.
- Det har vært få GMO-søknader med innspill til EFSA net de siste månedene, med en rekke søknader er under utsjekking av EFSA. Flertallet av disse sakene omhandler hybridlinjer med stablede egenskaper.

Faggruppe 4:

- Vurderingen "Ny informasjon om ingredienser i energidrikker - oppdatert risikovurdering fra VKM" ble slutført og oversendt Mattilsynet i midten av mai.
- Vurderingen "Eksponeeringsmodell for stoffer som migrerer fra matkontaktmaterialer" er under arbeid.
- Faggruppen har nylig mottatt en bestilling fra Mattilsynet som dreier seg om å risikovurdere inntaket av kumarin (bestanddel i kanel) hos den norske befolkningen.

Faggruppe 5:

- Ingen saker avsluttet i perioden
- Vurdering av marine oljer del 1, er under utarbeidelse.
- Risikovurderingen av avløpsslam brukt som gjødsel/jordforbedringsmiddel er i slutfasen.

Faggruppe 6

- "Kriterier for trygg bruk av vegetabiliske ingredienser i fôr til oppdrettsfisk" er slutført.
- Faggruppen samarbeider med FG1 om "Søknad om godkjenning av alternativ metode for prosessering av kategori 2 materiale fra fisk".

Faggruppe 7

- ”Vurdering av berikningsmodeller” og ”Revisjon UL vitamin E” er slutført.
- Gruppen har ansvar for del to av vurdering av marine oljer. Livar Frøyland leder *ad hoc*-gruppen som skal vurdere helsemessig nytte.
- Faggruppen har gjort en vurdering av om konklusjonene for sammenhenger mellom sukker og helse i EFSA's opinion The setting of nutrient profiles for foods bearing nutrition and health claims, 31 January 2008, er egnet til å brukes som underlag for bestemmelser om såkalt forsidemerking av totalt sukker og tilsatt sukker.
- ”Vurdering av næringsstoffsammensetning i VLCD-produkter” er slutført.
- Faggruppen samarbeider med FG1 om probiotika i barnegrøt

Faggruppe 8

- Det pågår, i samarbeid med FG6 og FG1, utarbeiding av et mandat for vurdering av bruk av probiotika hos dyr.
- *Ad hoc*-gruppen for risikovurdering vedrørende fang-og-slipp av fisk ut fra hensynet til dyrevelferd har hatt et møte.
- Flere bestillinger ventes fra Mattilsynet

Faggruppe 9

- Ingen avsluttede saker i perioden. Det arbeides med *Phytophthora ramorum*, som har blitt en større og mer aktuell sak enn ventet.
- ”Risikovurdering av furuveidnematode” del 2 er forsinket da den krever utvikling modeller for spredning av skadegjøreren og for beregning av økonomiske konsekvenser.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 08/09 VKMs deltagelse i EFSA-samarbeid

Jan Alexander

EFSA's CONTAM-panel har arbeidet med marine biotoksiner. Det er kommet en bestilling for vurdering av bly i maten. Det ble også orientert om at EFSA's Scientific Committee arbeider med en vurdering om ”Risk-benefit”.

Bjørn Næss – medlem av gruppen for TSE. Ikke noe nytt. Neste møte er i september 2009.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

Sak 09/09 Orientering fra sekretariatet

Endringer i sekretariatet

Direktøren orienterte om endringer i sekretariatet – etter at koordinator for Faggruppe 1 sluttet har koordinator for Hovedkomiteen Danica Grahek-Ogden overtatt denne stillingen. Hun slutter i Hovedkomiteen fra og med dette møtet. Marie Louise Wiborg overtar stillingen som koordinator for Hovedkomiteen og stillingen som koordinator for Faggruppe 5 blir lyst ut i august.

Nye web sider

Layout for nye web sider for VKM ble demonstrert for Hovedkomiteen som synes de nye sidene så meget lovende ut.

Nyoppnevning av paneler og Scientific Committee i EFSA

Det ble orientert om at flere norske eksperter er blitt medlemmer i de nyoppnevnte paneler i EFSA. Mer informasjon om dette sendes når det er tilgjengelig. (Listen kom senere på dagen og link er sendt Hovedkomiteen. Norge har nå 7 medlemmer i EFSA, hvor av 6 også er medlemmer av VKM)

Offentlighet/innsyn/taushetsplikt

VKM har mottatt to bestillinger fra Mattilsynet som er unntatt offentlighet og som ber oss lage to risikovurderinger som også skal være taushetsbelagte. Det var enighet i Hovedkomiteen at slik praksis i utgangspunktet står sterkt i strid med VKMs mandat og retningslinjer. Sekretariatet skal diskutere saken med HOD og Mattilsynet med sikte på å finne en akseptabel løsning

5-årsrapport

Direktøren for VKM presenterte utkast til omtalen av HK til 5-årsmeldingen for kommentarer.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning. Kommentarer til omtalen av HK til 5-årsmeldingen sendes til direktøren innen 1. august

Eventuelt

Sak 23/08 Rutiner for håndtering av dissenser

Hovedkomiteen ble orienterte om framdriften i arbeidet; arbeidsgruppen forventer å ha en skriftlig orientering klar i september. EFSA's siste opinion (om ARMG) har en flertalls- og en mindretallskonklusjon og kan kanskje gi nyttige tips til arbeidsgruppen.